

міжнародний порядок з точки зору законності й розв'язання спорів на користь якоїсь із сторін, його не цікавить питання «хто що порушив» – воно намагається пересвідчитися у незмінності духу співробітництва тих учасників відносин, які тимчасово відійшли від дотримання економічної норми» [4, с. 12-13]. Задоволення сторонами самим фактом співробітництва як критерій його успішності, звичка розглядати конструктивне співробітництво як окрему самостійну цінність, безумовно, суперечить прямолінійному «реалізму» міжнародних відносин ХІХ – початку ХХ століть і відкриває можливості співробітництва в режимі постійного діалогу і порозуміння [5].

Література

1. Статут Організації Об'єднаних Націй. 26.06.1945. Міжнародні документи. Організація Об'єднаних Націй (ООН). [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>
2. Маланчук П. Вступ до міжнародного права за Ейкхерстом / Пер з англ. — Харків: Консум, 2000. — 592 с.
3. Правила и процедуры Экономического и Социального Совета //E/5715/Rev.2. Издание Организации Объединенный наций. Нью-Йорк, 1992. — № R.92.I.22 — 60 с.
4. Карро Д.Жюйар П. Международное экономическое право. — М.: МО, 2002. — 579 с.
5. Построение информационного общества – глобальная задача в новом тысячелетии. Декларация принципов (WSIS-03/GENEVA/DOC/4-R, 12 декабря 2003 года). [Електронний ресурс]. — Режим доступу до документа: http://www.itu.int/wsis/outcome/booklet/declaration_Bru.html

УДК 340.1 (477) (043.2)

Вольвак О. М., адвокат, голова комітету
Спілки адвокатів України, м. Київ, Україна

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Проблема правового регулювання для юридичної науки не є новою. З 60 років ХХ століття з утвердження регулюючої функції права досліджувались окремі елементи механізму правового регулювання, особливості їх функціонування їх вплив на суспільні відносини, поведінку та свідомість людей.

Порівняно тривалий час у центрі уваги теорії держави і права були переважно правові норми, їх класово-вольова сутність, структура. Класифікація та система, їх об'єктивізація у юридичних нормативних актів, реалізація норм у правовідносинах, юридична техніка тощо.

Єдиного підходу до визначення терміну «правове регулювання» у зв'язку з його історичним та діалектичним розвитком у юридичній літературі до цього часу не склалось. Так, згідно з одним підходом правове регулювання – це вплив, який здійснюється за допомогою права та інших юридичних засобів впливу на суспільні відносини, або здійснюваний державою за допомогою всіх юридичних засобів владний вплив на суспільні відносини з метою їх упорядкування, закріплення охорони і розвитку. Згідно з іншими підходами правове регулювання розглядається як впорядкування суспільних відносин за допомогою норм права та інших правових засобів; юридичне закріплення та охорону суспільних відносин шляхом застосування правових засобів; впорядкування поведінки учасників суспільних відносин за допомогою юридичних засобів; процес упорядкування суспільних відносин з метою забезпечення певної сукупності соціальних інтересів, які вимагають правового регулювання. Існує також більш вузький підхід, відповідно до якого правовим регулюванням виступає спрямовуюча та закріплююча діяльність держави в особі її уповноважених органів та посадових осіб, а також суспільства, яка здійснюється у процесі підготовки та прийняття, зміни та відміни правових норм, їх послідувача реалізація у конкретних суспільних відносинах, а також застосування міри державного примусу до правопорушника з метою встановлення та підтримання стійкого та ефективного правопорядку для забезпечення збереження та оптимального розвитку суспільства та особистості. Інші вчені визначають правове регулювання через його механізм, за допомогою якого та в результаті його дії учасники соціальних відносин отримують взаємообумовлені права та обов'язки; через дію права, під якою розуміє інформаційний, ціннісно-мотиваційний та безпосередній регулюючий вплив на суспільні відносини в межах визначеного простору, часу та колу осіб або як одну із форм впливу права на суспільні відносини – впливу за допомогою специфічних правових засобів: норм права, правовідносин, актів реалізації.

На нашу думку, правове регулювання можливо визначити, як цільовий вплив держави, членів та інститутів громадянського суспільства правовими засобами на суспільні відносини в результаті якого вони отримують взаємні права та обов'язки.

Варто звернути увагу, що проблема ефективності правового регулювання суспільних відносин активно обговорювалась у 70-80 роках. У подальшому до цієї проблеми вчені-юристи повертались все рідше. Але справа не тільки у втраті інтересу до цієї важливої проблеми, перш за все в тому, що вивчення цієї теми звелось до загальних теоретичних роздумів и менш за все до практично-конкретному вирішенню проблеми. Ймовірно, це пояснюється й тією обставиною, що останні досягнення науки, зокрема кібернетики, були не достатньо глибоко осмислені. Проте, кардинальні зміни в дослідженні проблем правового регулювання відбулися на

початку 90-х років ХХ ст. і були пов'язані з відмовою суспільства від ідеологізації юридичної науки, а також з проголошенням України незалежною суверенною державою. Конституція України чітко визначила, що суспільне життя в Україні ґрунтується на засадах політичної, економічної та ідеологічної багатоманітності. Відповідно, розв'язання проблеми ефективності правового регулювання у сучасних умовах розвитку правової системи України постає однією з провідних, оскільки надає можливість для сталого розвитку права, як регулятора суспільних відносин.

Отже, слід констатувати значимість правового регулювання для успішного розвитку суспільства, оскільки саме ефективне правове регулювання забезпечує захист прав особистості, стабільність, порядок і організованість суспільства, реалізацію перспектив соціального та економічного розвитку. З огляду на це визнання важливості та соціальної цінності права спричинило необхідність дослідження проблеми сутності правового регулювання та шляхів підвищення його ефективності.

Принагідно зауважуємо, що на даний час змінюється парадигма світоглядної картини правової дійсності в т.ч. підходів до визначення ефективності правового регулювання з антропоцентризму до гуманістичного розвитку в його сталості та передбачуваності у майбутньому.

Вказані зміни зумовлюють пошук нових шляхів щодо визначення ефективності правового регулювання з урахуванням альтернативних підходів Грегорі Бейтсона, Умберто Матурані, Фритьофа Капри, Андреаса Вебера та інших.

Література

1. Общая теория государства и права / Под ред. проф. Марченко М.Н. – В 3-х томах. – Москва: Норма, 2007. – Т. 3. – С. 92-93.
2. Теория государства и права / Под ред. Бабаева В.К. – М., 2006. – С. 229.
3. Рабінович П.М. Основи загальної теорії держави і права. – К., 1995. – С. 151.
4. Черданцев А.В. Теория государства и права. – М., 2001. – С. 342.
9. Загальна теорія держави і права / За ред. Цвіка М.В, Петришина О.В. – Х, 2009. – С. 207-208.
10. Проблемы теории государства и права / Под ред. В.М.Серых. – М., 2008. – С. 194.
11. Табарин И.В. Современная теория права. – М., 2008. – С. 91.
12. Проблемы общей теории права и государства / Под ред. Нерсесянца В.С. – М., 2006. – С. 414.
13. Общая теория государства и права / Под ред. проф. Марченко М.Н. – В 3-х томах. – Москва: Норма, 2007. – Т.3. – С. 94.
14. Проблемы общей теории права и государства / Под ред. Керимова Д.А. – Тюмень, 2005. – С. 191-192.